

«PROFESSION». За допомогою запропонованої концептуальної моделі вдалось виокремити базові концепти професійно-мовної картини світу економіста, представлені в сучасному канадському дискурсі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Cambridge Dictionary. – URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
2. Merriam-Webster Dictionary. – URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/>
3. Oxford Advanced Learner's Dictionary. – URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/economist>
4. Longman Dictionary. – URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/economist>
5. Government of Canada. Economist in Canada. – URL: <https://www.jobbank.gc.ca/marketreport/skills/15992/ca>

Vovchok S. Conceptual model of the professional-language picture of the world of the modern economist.

The article considers the basic concepts of the professional-language picture of the economist, identifies the key concepts that form the concept of ECONOMIST in English, identifies professionally significant concepts and a number of peripheral concepts that shape their content. On the basis of the considered conceptual content of the professional-language picture of the world of the economist, represented in the contemporary Canadian discourse, its conceptual model is constructed.

Key words: picture of the world, professional-language picture of the world, economist, definition, spheres of activity, concept, conceptual model.

А. А. Воронова

Науковий керівник – проф. О. М. Семенов

АНАЛІЗ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (РІВЕНЬ СТАНДАРТУ) В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОМЕДІЙНИХ УМІНЬ УЧНІВ 10 КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті проаналізовано робочу програму з української мови в контексті формування інфомедійних умінь учнів 10 класів на уроках української мови, детально розглянуто усі розділи на наявність видів роботи, що формують інфомедійні уміння в учнів, виявлено значущість критичного мислення, візуалізації, соціальної толерантності та медіатексту, що формують інфомедійну грамотність учнів 10 класів.

Ключові слова: медіаграмотність, інфомедійна грамотність, компетентність, уміння, інфомедійні уміння, критичне мислення, візуалізація, соціальна толерантність, медіатекст, робоча програма.

Постановка проблеми. Українська мова є найважливішим предметом у школі, що розвиває та соціалізує учнів як десятого, так й інших класів. Вивчення української мови сприяє розвитку вмінь та навичок, що допомагають учням реалізувати себе, бути гідним представником своєї нації, країни та її традицій. Тому наявність видів роботи, методів та засобів навчання, що формують інфомедійні уміння в учнів, є дуже важливою складовою робочої програми з української мови для учнів 10 класів.

Аналіз актуальних досліджень. Медіаграмотність та значущість інфомедійних умінь в освітньому процесі, види роботи і методи навчання, що сприяють формуванню інфомедійних умінь в учнів 10 класів на уроках української мови вивчають багато науковців, серед них М. Г. Яцимірська [5], С. О. Терно [4], О. М. Семенов та ін.

Мета статті полягає в аналізі робочої програми з української мови (рівень стандарту) для учнів 10 класів на наявність видів роботи, методів, засобів та форм навчання, що сприяють розвитку інфомедійних умінь в учнів 10 класів.

Виклад основного матеріалу. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом, що розробляється для кожної навчальної дисципліни (освітнього компонента) на основі освітньої програми [1, с. 2].

Програма з української мови для учнів 10 класів побудована з урахуванням таких підходів, компетентісний, особистісно орієнтований і діяльнісний підходи, що розвиває підлітків та дає змогу соціалізуватися в сучасному суспільстві. Ці підходи допомагають учням 10 класів ідентифікувати себе як особистість, а також розвивають почуття патріотизму та гордості за свою націю. На уроці української мови 10-класники здобувають не тільки знання, а також отримують неабиякий досвід та проходять процес соціалізації.

Метою вивчення української мови та літератури, мов та літератур відповідних корінних народів і національних меншин є формування комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей [3].

Згідно з 10 статтею «Про авторське право та суміжні права», видані органами державної влади в межах їх повноважень офіційні документи політичного, законодавчого, адміністративного характеру (закони, укази, постанови, судові рішення, державні стандарти тощо). Тобто, робоча програма з української мови не є об'єктом авторського права [2].

За робочою програмою з української мови у 10 класі підлітки розвивають свою мовну компетентність, систематизовано з певною метою працюють на уроці, працюють над словниковим запасом, працюють над специфікою жанрів та стилів мовлення, вільно можуть комунікувати з однокласниками та вчителем, легко вирішують проблеми та задачі, що виникають на їхньому шляху. Також 10-класники добре засвоюють теоретичні питання, а також сумлінно працюють над практичними завданнями, добре пропрацьовують навички мовленнєвої культури.

Учні 10 класів вміло опановують різні види та способи діяльності в освітньому процесі та оволодівають усіма головними компетентностями.

У 10 класі методом застосування інфомедійних форм навчання детально пропрацьовується усне мовлення та письмо, а саме складні випадки на письмі й труднощі в говорінні. Учні 10 класів узагальнюють та систематизують попередній матеріал, вивчений протягом попередніх 9 років. Також 10-класники виховуються патріотично та усвідомлюють значущість культурної спадщини рідного краю.

Підлітки, що навчаються в 10 класі, за робочою програмою на уроках української мови, досить часто працюють з медіатекстом. Медіатекст – це усний чи писемний твір масовоінформаційної діяльності та масової комунікації [5, с. 149]. Медіатекст може бути застосовано на уроках різних типів, що посприяє досягання багатьох цілей уроку. На уроці української мови медіатекст допомагає пропрацювати інтонацію під час читання, покращити словниковий запас учнів, допомагає правильно визначати тему, ідею та головну думку, дає можливість ознайомитися з жанровою та стилістичною специфіками. При роботі з медіатекстом в учнів 10 класів є можливість працювати в парі або групі з кимось, налагоджувати контакт з однолітками, а також у них є можливість попрацювати індивідуально та показати свою самостійність. 10-класники мають змогу аналізувати, порівнювати, зіставляти та синтезувати медіатекст. Завдяки інтеграції інфомедійної грамотності в урок української мови, підлітки навчаються відрізнити фейк та пропаганду від правдивих фактів (наприклад, методом фактчекінгу), вони мають можливість поділитися власним досвідом, аналізувати поведінку оточуючих, коментувати відповіді однокласників, висловити власну думку та відстояти її; більш глибоко вивчати історію та компетентно застосовувати афоризми, цитати і прислів'я у медіатексті.

Робоча програма у контексті формування інфомедійних умінь в учнів сприяє соціалізації, спонукає самостійно вирішувати власні проблеми та бути відповідальним. До того ж, учні розвивають свій раціоналізм та лідерські якості, що є важливим для сучасної людини та допомагає у подальшому дорослому житті.

10-класники є компетентними ораторами, бо за робочою програмою у них виділено час на уроки-круглий стіл або просто дискусії, під час яких підлітки виражають свої точки зору, ввічливо коментують однокласників, борються зі страхом публіки, шукають аргументи, говорять переконливо і влучно та розвивають одне із найважливіших інфомедійних умінь – критичне

мислення. Основне призначення критичного мислення – розвиток і застосування ідей [4, с. 22].

Робоча програма з української мови для учнів 10 класів містить значну кількість видів роботи, що формують інфомедійні уміння в учнів.

У розділі «Вступ» учні 10 класів вивчають лексикографію, словники, їх типи та функції. 10-класники можуть редагувати та досліджувати медіатексти на тему «Лексикографія», здійснюють пошук детальної додаткової інформації щодо словників та їх характеристики, дискутують щодо значущості словника в житті людини, проявляючи соціальну толерантність, готують проєкти до теми «Лексикографія», коментують їх та розвивають уміння візуалізації.

У розділах «Поняття норми в сучасній українській літературній мові» та «Лексична норма» підлітки досліджують нормативне та ненормативне мовлення, лексичну помилку і фразеологічну синонімію та антонімію. Використовуючи навчальні відео, презентації, фільми та медіатексти, учні 10 класів мають можливість укласти свій словник для розділу «Лексична норма», проявляючи соціальну толерантність, вони можуть подискутувати з однокласниками на теми щодо руйнівних слів в лексиці, запозичень слів з інших мов та значущості Інтернету в житті особистості; підлітки, розвиваючи своє критичне мислення, готують різного формату повідомлення щодо великої сили слова, лексичної норми. Також учні 10 класів готують проєкти про лексичне значення слів, використовуючи методи візуалізації.

10-класники формують свої інфомедійні уміння під час вивчення розділу «Орфоепічна норма», дискутуючи на тему «Український наголос», де вони проявляють свою соціальну толерантність, і підготовлюючи повідомлення щодо значущості наголосу в слові, де вони розвивають критичне мислення.

Вивчаючи розділ «Орфографічна норма», учні 10 класів редагують та коментують медіатексти, дотримуючись правил орфографії. 10-класники створюють проєкти щодо кращого запам'ятовування орфографічних норм, які складно піддаються з першого разу. Таким чином, учні пропрацьовують уміння візуалізації. Звісно, підлітки готують повідомлення зі складними орфограмами, після чого коментують свій виступ та дискутують з однокласниками, розвиваючи критичне мислення. А також вони не забувають про соціальну толерантність, тому не перетворюють дискусію на полеміку.

Учні розвивають свою інфомедійну грамотність під час вивчення теми «Морфологічна норма» шляхом коментування медіатексту, новин та відеоблогів щодо морфологічних особливостей іменника (рід, число, відмінки, відміна). 10-класники розвивають своє критичне мислення, готуючи доповіді різних варіацій та спираючись на знання морфологічних норм.

Якщо розглядати мовленнєву змістову лінію уроку української мови за робочою програмою з боку практичної риторики, то підлітки досить успішно можуть розвивати свої інфомедійні уміння, моделюючи ситуації, готуючи власні виступи та проекти, добираючи влучні аргументи для свого виступу, відстоюючи власні думки, аналізуючи та коментуючи виступи своїх однокласників та оцінюючи свій виступ і виступи однолітків. Таким чином, після даних видів роботи, які розвивають критичне мислення, соціальну толерантність та візуалізацію, утворюється гармонічний синтез, що сприяє формуванню інфомедійних умінь 10-класників.

Висновки. Отже, робоча програма з української мови (рівень стандарту) для 10 класів має достатньо велику кількість видів роботи з різними методами та засобами навчання, що сприяють формуванню інфомедійних умінь учнів та їх медіаграмотності. Тобто, робоча програма дає можливість 10-класниками компетентно володіти уміннями критичного мислення, візуалізації, проявляти соціальну толерантність та досить змістовно аналізувати і коментувати різноманітні медіатексти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про робочу програму навчальної дисципліни. Рівненський державний гуманітарний університет. 2019. 12 с. – URL: http://rshu.edu.ua/images/nmr/pol_rob_prog_navch_disc_2019.pdf
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року, № 3792-XII. 1993. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
3. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти: постанова від 21 лютого 2018 р. № 87. Київ. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
4. Терно С. О. Теорія розвитку критичного мислення (на прикладі навчання історії): [посібник для вчителя]. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2011. 105 с.
5. Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста. Львів: ПАІС, 2004. 332 с.

Voronova A. Analysis of the work program on the Ukrainian language (standard level) in the context of formation of infomedia skills of 10th grade students in Ukrainian lessons.

The article analyzes the work program on the Ukrainian language in the context of forming infomedia skills of 10th grade students in Ukrainian language lessons, examines in detail all sections on the availability of types of work that form infomedia skills in students, reveals the importance of critical thinking, visualization, social tolerance and media text. form infomedia literacy of 10th grade students.

Key words: media literacy, infomedia literacy, competence, skills, infomedia skills, critical thinking, visualization, social tolerance, media text, work program.